

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egység szerint. A nyílt tér sora 1 korona.</p>
--	--	---

A szüret.

Van egy szép költeményünk, a mi aggastyán Lévaink írta, mely a mostani napokban igen aktuális »Szüreti színt ölte két kis hugom ajka, — mondja a költő és ez így lesz, valameddig Noe apánk megcsufítja, a bor, szőlőgerezden érik. Közel volt az az idő, midőn már a vegyi tudomány szüretelt sötét pincékben, amikor virágzó iparág volt a borhamisítás. De ezt szerencsére tárgyalánna teszi az idő. Mámár ott tartunk, hogy ámbár kevesebb a szőlővel beültetett terület Magyarországon, mint a filloxera előtt, mégis a modern termelés következtében sokkal több borunk terem most, mint a filloxera pusztítása előtt. A hivatalos és magánjelentések szerint egy részt a tavaszi fagy, másrészt a szőlőmoly nagy pusztítása miatt lényegesen kevesebb lesz a bortermés mint tavaly, amelyről öreg szőlőgazdák azt mondták, hogy a boszniai okkupáció óta nem emlékeznek hasonló nagy termésre. Ami bennünket a szüretelés alkalmából a kérdéssel való foglalkozásra ösztönöz, az az, hogy fölhevítjük az érdekelt gazdákat azoknak az okszerű szüreteknek a megtekintésére, melyek hazánk minden

valamire valóbb borvidékén ezidőtájt rendeztetnek.

Ugy látjuk, hogy a szőlőtermelés terén még a kisgazdák is sokat tanultak az utolsó évtizedben. Kisebbség nagyobb mértékben az újabb termelési fogásokkal gyakorta találkozunk még a kis, törpe szőlőgazdaságokban is. Amely téren haladni kellene, azt az ósdi szüretelés terén várjuk. A modern technika a szüretelés terén az utóbbi években igen sok jól használható eszközt nyújt a gazda kezébe és nagyon jól teszi a földművelésügyi minisztérium, midőn a tanítás legkövetlenebb tényezőjével, a szemléltetéssel akarja a kistermelőket e tekintetben haladásra bírni. Megszűnt az az idő, midőn ósdi módon szüreteltek és igen gyakran szüretelés közben »kereszteltek» is, mert hiszen a modern eszközök ezt a kis csalafintaságot ma már nyomban konstatálják és a gazda annak teszi ki magát, hogy amit az Isten neki adott, azt ő mesteres módon elérteketleníti.

A helyes okszerű szüretelés módjai eltanítására az a néhány vidéki minta szüret, amelyekből fájdalom a mi vidékünknek nem jutott, — még nem elég arra, hogy rövid időn belül azok az ismeretek elterjedjenek valamennyi borvidéken, hanem szükséges ambu-

lans tanítókat szétküldeni az országban, nemcsak a szüretalkalmára, hanem a pincegazdasági ismeretek legelemibb részének megtanítására is.

Sajnos, a magyar borgezdaság minden esztendőben válságosabb helyzetbe jut. Még nem minden felújított szőlő nyújt teljes termést és már is felhangzik a termelőknek panaszszava, hogy igen nagy borkészlet hiába vár vevőre. Minden esztendőben égetőbben fog a baj mutatkozni. Úgy tudjuk, hogy az államkormányzat már évek óta napirendre szeretné tűzni a borértékesítés kérdését; de az a mai zürzavaros politikai helyzetben egyhamar aligha esik meg és a szőlőgazdáknak még arra is sokáig kell várniok, hogy az annyira nehezményezett városi boritaladó alól mentessék termelésük. Éppen ebben a súlyos helyzetben tartjuk nagyon szükségesnek a pincegazdasági ismeretek intenzív terjesztését és éppen ezért ismétljük meg azt az óhajunkat, hogy a pincegazdasági ismeretek terjesztésére mélyebb nyomot vágó munkára vállalkozzék a kormányzat, amely valóban korszakos munkásságot teljesített, midőn egy teljesen elpusztult és egykor milliókat hozott termelési ágat sikerült nemcsak régi virágzása fokára emelni, hanem azt meg is haladni.

Sümege várának kapitányai.

Pragmatikus adatok alapján közli:

Kimmach Ödön.

— Utolsó közlemény. —

Béri Balogh Ádámra vonatkozólag íme egy újabb okirat, saját kezeirésében:

»Mint hogy ez mostani. Háború időben Emberek élete ma minden nap periclitattatik, kivált képpen nekünk Had viselő Embereknek, s minthogy nekem szegény Házastársam is Ellenség kezében vagyok (Ugyanis Béri Balogh Ádám fele ége, Festetics Julianna ez időtájt fogoly volt Sümegevárban. Ezt bizonyítja egy 1709. okirat, melyet már közöltem) az kivel miulta elfogatott, és az Ellenségtől mindentünk föl praedaltatott, soha se nem szollattam véle, se leveleim által bizonyosan nem merészletten tudósítanom, hogy holl mi kevés, Jóságocskák maradt? tartván attul, hogy Ellenség kezében akad, se ti engemet nem merészletten levelel annalis inkább szoval tudossítani, mivel erős Hítre megesküdtetted az Ellenségtől, hogy soha nekem nem ír az Comman-danttya híre nélkül, se leveleimet meg nem olvassa előb minek előtte az Commendantokkal meg olvastatta. Ezen okokra való nézve kívánván Laczkó és Boldizsár Fiamnak jedzésben adnom az mi kevés jóságunk vagyis marhánk, a vagyis készpénzben az ellenségtől megmaradt, hol avagy kinél mi vagon hogj ha a Dunán Isten engedelmebül ujjob-

ban által mehetünk szerencsésen; az után nem tudván valaha, ha jöhetnek-e többet által, vagyis fiammal lehetek é szemben többször a vagy sem s — még szegény Annyok-kalis kedves házós társommal, ketsegh szemben való létiben, á ki hasonló képpen semmi képpen nem tudhattya miulta elváltuk egymástul, hogy az mi kevesstünk maradtott mi hol vagon, hogy azért Halálom után mind szegény házós Társomtul, smind Gyermekéimtul elne veszen, kívántam rend szerint fell jegyez nem, mely ekképpen következik

1-mo. És elsőben Dunán innend Tarrodi István Uramnak gondviselése alatt hattam Pászmandi Pusztán járo szarvasmarháimat Szabó István Gulyássom előtt . . . 48 darab.
2-o. Petzenben maradtott, vagyis Guttai Majorban két Petzeni jobbágoknak osztottak ki . . . 6 ökör
Mind Gután s — mind Petzenben egynehány számu sörtéses kit a Gutaj Mihál Ispán és az Béresek tudják kinél mi vagon.

3-o. Sághei Ferencz Uramnak gondviselése alá adtam . . .
Német Birka Eöreg Juhot . . . 50
Es Eöreg kecskét . . . 9
Ez idei Bányók es Gedojok . . . 47
az Eöreg . . . 59
Idei Bányók es Gedok . . . 47

Kecskeméti Biró és városi jóakaró Uramék vettek gondviselés alá az maguk (nem olvasható kellően) közben egy néhány kanca lovaikat az mint eszembe jut volt az Eöreg kanca . . . 8
már erre az füre eg Deres és eg pej neged

fü herilt ló . . . 2
Es eg Tavali csikó . . . 1
Orcsil István uramnakis attam eg pár Fako kanca lovat minthog nekem az Fako Lovakhoz soha sem volt szerencém ug hog fekete kanczakat fogh eo kglme éreltek adni . . . 2
Dunántul s (?) adtam Mesteriben Pap István Festetics uramnak gondviselés alatt kiket nem tudhatok ha meg maradtott-é az Ellenség miat, vagyis elveszett miulta által jöttünk a Dunán.
Eökröt és Tulkot . . . 23
Teheket és Tinot . . . 37
Tavali Borjut . . . 7
67

az többit az Ellenség ell nyere.

Item 14 lovat, kik közöt volt Harmadévi Kanca csikó 2. Tavali kanca csikó 3, monyass 1. sörtévis hatvan ugyan ott, kiket Borgathy bírónak és Falusiaknak parancsoltam meg hog ökis gondgiokat vissellyék az melly Falúis Festetics Pál uramnak, kik mindharom és nég esztendős Eöreges voltak . . . 73

Sz. Győr várot lakozó Német Ferencnél is maradtott egy falka juhok kit az ellenség meg hadgott, menyi bizonyosan nem tudhatom, de circiter lehetet Hetvenigh való. Ug ott Sz. Győr várot midőn az Ellenség meg ütött és ostromlott Feleségem eg Bör. Általvetőmet félre vetvén a Berekben. Sz. Győr váriak vették ki belőle fl. 80 ötvennyét vissza aták harminc forintya oda maradt, és 15 ujdun uj Ezüst Gombjaim 30 Gombházzal

Értjük a szőlő rekonstrukcióját, mellyel elpusztult területek váltak újra dúsan termővé és a gazdaságilag elernyed, reményvesztett nép kezd újra a jólét fokára lépni.

A mostani szüretelés idején felvetjük még a községi elüljáróságokhoz való azon kérésünket, hogy az új bortörvény igen mélyre ható és súlyos következményekkel járó rendelkezéseket tartalmaz, amelyekről a tájékoztatlan kistermelőket feltétlenül tel kell világosítani és ezt bizonytal megteszi minden község elüljárósága, melynek ép szociális érzeke van a szegény lakosság létérdekei iránt

A köztisztaságról.

Valamikor Sümegen szigorúan őrködtek az uccák tisztaságán. A lakosság érezte is ezt az őrködést, gondosan óvakodott attól, hogy a köztisztaság ellen vétsen. Csak mert volna akkor bárki csak egy kalapra való szemetet az ucca árkába kiönteni, rögtön jött az idéző rendőr, a ház tulajdonosának be kellett sétálnia a hivatalba s első ízben leszúrni legalább 2 frt büntetést. Ha a dolog ismétlődött, a 2 frt is emelkedett.

Szennyest vizet az uccára eresztetni: no, még csak az kellett volna! Ez már valóságos merénylet lett volna a köztisztaság és a közegészség ellen.

Ha a mostani állapotokat ezzel összehasonlítjuk, valóságos visszaesést tapasztalunk. Ebben a fontos kérdésben rák módjára haladunk: hátra felé, lassan, de biztosan. Ma szabadon eregetik ki a konyha szennyest vizét az uccára, senki meg sem ütközik rajta, legkevésbé talán azok, akiknek szagló érzékét legjobban boszanthatná a szerte áradó illat.

És az a különös, hogy éppen a város belső uccái, amelyek legjobban ki vannak téve a lakosság és az idegenek szemének, azokban legelőbben vétenek a köztisztaság ellen. Tessék végig sétálni a Kossuth Lajos, a Deák Ferenc, a Ramassetter, a Templom, az Árpád uccán, szinte állandó az árkokban a piszkos lé, amelyet a házból az uccára

eresztenek — szabadon. Egyik-másik helyen állandó fekete pocsolya támadt már, másutt meg a szivárvány mind a hét színt változó szennyest víz gyönyörködte a szemet az árkokban.

Persze, több háznak főként a Kossuth Lajos uccában alig van udvara, ezeknek alig van más útjuk-módjuk, mint a szennyest vizet az uccára eresztetni. Mások egyszerűen a kényelem szempontjából cselekednek így. Azelőtt az volt a rend, hogy napszállat után megjelent ezek előtt a házak előtt a lajtos kocsi, összegyűjtött szennyest vizet s vitte ki a városon kívül. A szamarast természetesen az illető házak lakói fizették, havonként 30—30 krajcárjával járulva a közös költséghez.

Igy mindig tiszták voltak az árkok, nem csufították piszkos vizükkel s ürledékükkel az uccát, nem bántották a józólést és nem veszélyeztették a közegészséget. Ezt a rendet ismét vissza kell állítani.

A piacról még többször irtunk. Sürgettük a rendes söprést. Mert napról napra kellene söpörni. Különösen nyáron és ősszel, mikor az elevebb zöldség és gyümölcsvásár sok piszkot hagy ott éppen a város kellő közepén, a Deák F. uccában.

Ez a sürgetés kelendő ma is. Mivel azonban az ottlakók — úgy látszik — nem hajlandók arra, hogy a gyalogjárót és az árkot maguk napról napra tisztítsák, az elüljáróságnak kell módot találnia a piac tisztántartására.

Itt önként az agkok házában szegény öregjei jutnak eszünkbe, akik bizonyosan olcsó pénzért vállalnák ezt a könnyű, napi egy órát alig igénylő munkát.

Élt Sümegen valamikor egy kiszolgált katonadoktor. Ez tanította rá a népet, hogy a uccai állathulladékokat szedje össze. Napról napra egész csomó gyereket lehetett látni, akik a trágyát összeszedték és hazaszállították.

Kettős célt értek velel Nagyban hozzájárultak a város tisztántartásához, azután gyarapították otthon a trágyahalmait, emelyle a gazda közmondása szerint arany a feneké.

Ez a jó szokás ma is megvan. Am mintha csapanna. Kár volna, ha végképp el is aludna. Mert ennél olcsóbb, egyszerűbb, könnyebb és gyakorlatiasabb módot nem le-

het találni a város tisztántartására, másrészt az egyes lakosok is kárát vallanák, mert az éven át összegyűjtött állati hulladék kitűnő trágya s ennek fokozódó drágasága mellett egyre nagyobb értéket képvisel.

Természetesen ez tisztán magán dolog, ebbe semmiféle hatóságnak beleszólása nincs. Mi is csak az egyes gazdákhöz fordulunk, kérve, hogy ezt a rájok néve is haszonhajtó foglalkozást ne engedjék elaludni, sőt minél nagyobb mértékben kultiváltassák.

A dologra a tanítói kar is buzdíthatja a gyermekesereget.

H I R E K .

Népgyűlés.

Abba a küzdelemben, amely az önálló bank kivívásáért folyik, beleszólt a zalaszentgróti kerület polgársága is. A tegnap este Sümegen, a Kossuth Lajos uccában tartott népgyűlésen foglalt állást az önálló bank és közigazdaságunk függetlensége mellett. A gyűlés, amely iránt városunk polgársága eleven érdeklődést tanúsított eleve, mind végig a leglelkesebb hangulatban folyt le.

Már déltán megjelentek a Kossuth Lajos ucca házában a nemzeti lobogók, köszöntve az idejött képviselőket. Esti 7 óra után egyre gyülekezett a nép a polgári kör elé. Kigyuladtak a lámpionok, a fáklyák s zeneszó mellett, nemzeti lobogók alatt megindult a sokadalom ki a vasuti állomásra, az érkező képviselők fogadására. Amint a menet megérkezett, élénk türelmelmenséggel várta a vonat berobogását. Végre megérkezett s egymásután szálltak ki a kocsiokból Lovász Márton, Éber Antal, Batthyány József gróf, Madi Kovács János és Markos Gyula országgyűlési képviselők és a budapesti terézvárosi függetlenségi kör küldöttsége Sümegi Vilmos országgyűlési képviselő elnök, Hajós Jenő dr. titkár és Bogdány Sándor által képviselve. Riadó éljenzés fogadta az érkezőket. Az éljenzés csillapítáival Kiss Antal városbíró üdvözölte a megjelent képviselőket őszinte meleg szóval. Lovász Márton köszönte meg lelkes szavakkal, különösen arra buzdítva a népet, hogy egyesülve a haza szeretetében, vállvetett erővel dolgozzanak a nemzet jogainak kivívásán.

Ezután zeneszó és a Kossuth nóta éneklése közben megindult az óriás menet, amely-

együtt láncocskák lévén mind két felül rajta az makkokon vag. Gombházakon, kit az ott való Porkoláb és Borbély Ferenc jól tudnak kinél vagon minthog, ők adták vissza az 50 forintot is. Ugyan ottan a Sz. Győr vári Szala vizében két Tuczeton Tálát, Tányérát és egyéb eszközöket is rőitettek el kit joll tud akkor béli ottvaló Selley István tisztartom melly Helyet vagon.

Pápán vagis inkább Hőgesben akarám irnom adtam Szegén Festetics Christina Asszonyok Sándor Istváné asszonyomnak kezében mint atyám fiának Feleségem eg Test vér Nénnyének minthogy már Pápára behodult volt a Labancoknak, s oda, be szabadossan járt, hog bevitette, és ott benn in securo loco megmaradhasson Feleségemnek bizonyos Partékáját s ug magamnak is kik a parte különbjedzékben jedzettem fel, s ug ruhazattját.

Az mellet kész Pénzt Mariás és 7 Xros pénzüil fl 1000
Item Györré küldöttem Pesti András Szily Plebanus Uramtul Meszleny Jánosné Festetics Mária asszonyok (olvashatlanjel) reserva fl 1000

Item hogja Dunán által jöttünk magamat nem akarván szerencselttmem három (?) reserva Kecskeméthen Dömötör Gergely jó akaró urammal Mariás és 7-ros pénzüil fl 1000

Orcsil urammak Egerben attam, 12 aranyon kívül mind körmőc Bányai Aranyat 100

Fejer pénzt is fl 100

Dúnatul Pecsovics Ferencné Asszomnak Festetics (olvashatlan) Sogoraszonnak adtam Füreden magam két kezeimmel maganák

az aszszonnak mind válogatot körmőcej aranyat 500

Vitál Andrásné Hugom Aszszonnak obligatoriájára, sex per centum Interesse Undon Lotsmiandy Quartélyon (?) ott lételemben, mely obligatoriáját szegény feleségemnek adtam kit gondolom az Ellenség el nyer ttle több leveleimmel edjütt fl 200

Item Rákosi városnak obligatoriájára fl 200

Item Zidi (t. i Zsidi) Falubelieknek Interestre fl 200

Item Rába Kovácsi falubelieknek ug jut eszembe fl 80

Item azon faluban lakos nemes embernek Német Xtoif fiának Andrásnak fl 20

Item Viszkeleti Pál urammak obligatoriájára az is Feleségemnél lévén, ha az ellenség azt is el nem nyerte ttle fl 80

Segeszt nevü falubelieknel az elmult 1709 esztendőben Détsy István kapitány urammak marhájoknak váltásokra az elmult esztendőben Szt. Jakab napigh adtam kölcsön fl 70

Pápán N. (valószínűleg nemzeti) Sándor Istváné Asszonyomnak eö keglme kezében adott Feleségem fejer ruhájának száma következik.

Uj német abrosz 2

Uj asztal keszkenő 32

Rece Darab 6

Felső lepedő 2

Varatlan vankos hej 1

Lepedő fiokkal edjütt 1

Edj darab Quinet Fekete

Edj darabban edj nihány réff veres Matéria sacskónak való.

Két darabb patyolat.

13 olvasó.

1 darab ezüst és aranyos csipke.

Rokabőr egész 10

Nyest 4

Vankos hej 1

Szoknya 3

Váll 1

Egy kopott asszony Süvegh.

Veres selyem posztó réff 3 1/2

Item eg kiszabott veres mentének való posztó.

Item eg fertály veres süveghnek való posztó.

Item zöld selyem posztó réff 1 1/2

Item mas Darabos réff 2 1/2

Item három vég veres posztó.

Item zöld posztó réff 4 1/2

Item kék posztó réff 3 1/2

Item kék nyakra való igaz gyöngy.

Item tokostul ezüst kések és jegyző

Elefántcsont s benne olló.

Egerben, 14. Maij 1710.

Béri Balogh Ádám mpra. «

Arra nézve, hogy Sümeg mint megyei székhely létezett, hivatkozom Éva Lajosra (Magyarország és Nagyvilág 76. 23. 35) ki megemlíti, hogy Sümeg hajdan egy vármegyének székhelye volt és a királyné udvarmestérének birtokaihoz tartozott, mint ezt IV. Béla 1243 ban és IV. László 1274-ben kelt oklevelei bizonyítják. (A. I.)

Régebbi latin és német iratokban előforduló Comitatus Sümeghiensis és Sümegher komitat, nem Sümeg megye, hanem Somogy megye. Hogy a két név sok változata azonban alapos zavarokat okozhat s okozhatott, erre nézve egyszerűen idézem azon neveket, melyek alatt a mai Sümeg értendő. Ime: Sümeg, Sümegh, Simegh, Symegh, Sü-

ben a környék falvai és képviselve voltak. Mikor elhallgatott a zene és az ének, zúgó éljenzés köszöntötte kerületünk országos képviselőjét, Eitner Zsigmondot s képviselőtársait.

Végre megérkezett a menet a polgári kör elé. Az ott levő emelvény előtt fél körben sorakozva állott fel a nép. A népgyűlést Eitner Zsigmond képviselő nyitotta meg rövid, de tüzes, lelkes beszéddel, amelyet kitörő éljenzés követte. A megnyitó beszéd után Fürst János dr. a népgyűlés jegyzője olvasta fel a következő határozati javaslatot:

A zalaszentgróti választó kerület függetlenségi és 48-as pártja által egybehívott és Sümegen 1909 évi október hó 16-án tartott népgyűlés elhatározta: hogy gazdasági függetlenségünk kivívásához rendületlenül ragaszkodik, s annak egyik első alapjának, az önálló magyar nemzeti banknak 1911 évi január 1-re leendő felállítását feltétlenül követeli, mert szentül él minden igaz magyar hazafi szívében az a hit, hogy csakis az önálló bank és az önálló vámterület azok az eszközök, amelyek a nemzet régi vágyainak és jogainak megvalósítására vezethetnek.

E javaslatot zúgó éljenzéssel fogadta a nép, utána Lovász Márton, Éber Antal és Sümegi Vilmos szólottak a néphez. Lelkes beszéddel fejtegették a függetlenségi párt gazdasági törekvéseit, a nép megújuló éljenzésétől kísérve. Különösen élénk hatást keltett Sümegi tüzes beszéde.

Ezután Eitner Zsigmond elnök a határozati javaslatot egyhanguan elfogadottnak jelentette ki. Indítványára a népgyűlés Kossuth Ferencet, a függetlenségi párt nagynevévé zéréért, Justh Gyulát, Holló Lajost és Batthyány Tivadar grótot, az önálló bank főharcosait táviratban üdvözölte.

A táviratok így hangzanak:

Kossuth Ferencnek:

A zalaszentgróti választókerület függetlenségi polgársága Sümegen f. hó 16-án az önálló bank ügyében tartott népgyűlés alkalmából hazafias hévvel és lelkesedéssel üdvözi Nagyméltóságodat, kérve a magyarok lstenét, hogy erőt és kitartást adjon a függetlenségi törekvések megvalósítására.

Eitner Zsigmond népgyűlési elnök, Fürst János dr. jegyző.

Justh Gyula, Batthyányi Tivadar gróf és Holló Lajosnak:

A zalaszentgróti választókerület függetlenségi polgársága Sümegen f. hó 16-án az önálló bank ügyében tartott népgyűlés al-

kalmából rendíthetetlen bizalommal üdvözi Nagyméltóságodat (illetve Nagyságodat) s gazdasági felszadadulásunk érdekében kifejtett önálló munkásságukért hálás elismeréssel van eltelve választókerületünk minden egyes polgára.

Eitner Zsigmond népgyűlési elnök, Fürst János dr. jegyző.

Végül Eitner hálás köszönetét fejezte ki a gyűlésen résztvevő sokaságnak, megjelent képviselőtársainak s a haza éltetésével a népgyűlést bezárta.

Erre fölhangzott a Kossuth nóta s ennek lelkes hangjai mellett a népgyűlés véget ért. Utánna a polgári körben népes társas vacsora volt, amely lelkes hangulatban a késő éjjeli órákban ért csak véget.

A bankett folyamán Németh Lajos, a polgári kör alelnöke szívből fakadt igaz szeretettel üdvözölte a képviselőket. Ezek nevében Lovász Márton köszönte meg magas szárnyalású beszédében a szíves fogadtatást. Éber Antal remek beszédében közgazdasági szempontból fejtegette a bankért folytatott küzdelmet, megragadva a közönség lelkét. Sümegi Vilmos lelkes, tüztől-hévtől áthatott beszédében különösen az osztrák ipar bojkottját köitötte a társaság lelkére. Szentirmay Rezső állomásfőnök Eitner Zsigmondot éltette lelkes szavakkal. Fürst János dr. a összetartásra buzdította a társaságot s a megjelent képviselőket éltette szárnyaló beszédében. Még számos beszéd hangzott el, amelyek csak fokozták az egész est lelkes hangulatát.

Sümegről a képviselők a zalaegerszegi népgyűlésre utaztak.

Balatongyörök diszpolgára. Balatongyörök — mint irtuk — diszpolgárává választotta Óvári Ferenc dr. képviselőt, a Balatoni szövetség ügyvezető alelnökét. Óvári a múlt vasárnap meglátogatta a községet. György Ferenc körjegyző a vasuti állomáson melegen üdvözölte a község új polgárát, akit a lakosok magyaros szíves-séggel fogadtak.

Magyar név. Vakaró József zalagalsai tanító, valamint Ferenc és Izabella nevű kiskorú gyermekei családi nevüket Szentgyörgyire magyarosították.

Vármegyénk alispánja a tüdőbetegekért. Nagyon szép nagyon meleg az a rendelet, melyet vármegyénk alispánja a halottak napján *Csak egy virágszál!* jellegű alatt meginduló gyűjtés érdekében kiadott.

Szalabáza. — Martinus II. de Kecset.

8) Böröndy Pál: 1544. Uralkodott: I. Ferdinánd 1564-ig. Püspök: Martinus II. de Kecset.

9) Zombory Ákos: 1554. Uralkodott: I. Ferdinánd 1564-ig. Püspök: Andreas I. de Kewes.

10) Zombory Sándor: 1568. Uralkodott: Rudolf 1608-ig. Püspök: Andreas I. de Kewes. — Johannes VII. Listius.

11) Némethi Gergely: 1605. Uralkodott: Rudolf 1608-ig. Püspök: Ludovicus de Ujlak.

12) Palotay Ferenc: 1606. Uralkodott: Rudolf 1608-ig. Püspök: Ludovicus de Ujlak.

13) Woglowatsky Mátyás: 1613. 1614. 1615. Uralkodott: II. Mátyás 1619-ig. Püspök: Franciscus II. Ergelius.

14) Battyáni Ferenc: 1630. Uralkodott: II. Ferdinánd 1657-ig. Püspök: Stephanus IV. Zsenneyi de Kis Zsennye. — Stephanus V. Szentandrásy de Csikamadfalva. — Paulus IV. David de Felistál.

15) Kovács Pál: 1685. Uralkodott: I. Lipót 1705-ig. Püspök: Stephanus VI. Zsenneyi de Kis Zsennye.

16) Balogh Ferenc: 1707. Uralkodott: I. József 1711-ig. Püspök: Paulus VII. Szécsényi.

A vár végnapjai 1791. II. Lipót rendeletére.

— Vége. —



Azt h. sszük, hogy minden szívből-viszhangot fog kelteni és a József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület gyűjtőtaszkáiba vármegyénk nemeslelkű hölgyei sok-sok irgalom fillért fognak gyűjteni. De hiszen minden fillérre szükséges is van. Fél millió tüdőbeteg ember jár- kel az országban a tüdőbetegség csirájával, terjeszti a bajt és sovárogra es-dekel mellette, hogy adjuk vissza legdrágább kincsét, egészségét. Kinek szíve ne indulna meg, mikor ilyen nagy nemzeti csapás ellen való azaz egy virágszál, amit a szeretet koszorujából a tüdőbetegnek kérnek.

Községi gyűlés. Sümeg képviselőterülete folyó hó 19-én a jövő kedden délelőtt fél 11 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Ezen végre elintézik a husvizsgálásról és a gyalogjárókról alkotott szabályrendeletet, a tagok számára való tekintet nélkül.

Tanítógyűlés. A következő meghívót kaptuk. A sümegi róm. kat. esp. kerület tanítóköre október hó 27-én Sümegen az áll. el. iskolában rendes közgyűlést tart. Targysorozat: 1) 8-1/10 óráig gyülekezés, tagdíjak fizetése. 2) 1/10 órakor szent mise. 3) A múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása s hitelesítése. 4) Elnöki jelentés. 5) Tóth Rezső bazsi tanító felolvasása: A szövetkezetek anyagi és erkölcsi hatása a nép között. 6) Szentirmay Erzsébet dabronci tanítónő gyakorlati tanítása. 7) A számvizsgálók jelentése. 8) A jövő gyűlés helyének és tárgyának megállapítása. 9) Indítványok. 10) Új tagok jelentkezése. Káptalanfán, 1909 október hó 10-én. Szanyi Ferenc egy. elnök. Gaál Péter vil. elnök. Cserny Béla jegyző.

A zalamgyei kör f. hó 9-én tartotta tisztújító közgyűlését. Ezen a tagok fel-tünő nagy számban jelentek meg. A vezetőség tagjaivá a következőket választották meg: Elnök: Rostas Ignác, alelnökök Pollák Rezső, Lengyel József, vigalmi elnök Steiner Lajos, háznagy Fenyves Ferenc, titkár Lengyel András, főjegyző Fenyő Dezső, jegyzők Döke Emil és Kautz Jenő, pénztáros Kovács Imre, könyvtáros Kardos Zoltán, bizottsági tagok: Antal Gáspár, Dugász Lajos, Erdős József, Havas Vilmos, Hoffman Aladár, Jellinek Lajos, Müller József, Szegő Jenő, Spitzer Lajos, Sommer Imre, Stém István, Roskovitz. A megalakulás után az elnök köszönetet mondott a tisztikar nevében a bizalomért, s a gyűlést elosztatta.

Boda számológépe. A Szombathely-Egyházmegyei Tanító Egyesület jános-házai köre folyó hó 14-én tartotta őszi közgyűlését. A közgyűlésen Boda Béla rigácsi tanító bemutatta az általa feltalált számológépet. Szakszerű előadását élvezettel hallgatták a tagok és érte jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak, Tóth Sándor esperes pedig 20 korona jutalommal tüntette ki a derék feltalálót.

Ne bántsát, a másét. Madarász János zalabéri illetőségű 22 éves ifju a jános-házai Kohn testvérek, valamint Wendler Antal jános-házai lakatos mihelyeiből és a jános-házai vajgyárból apránként valami 350 darab tárgyat, körülbelül 90 korona értékben ellopkodott. A károsultak feljelentésére a jános-házai csendőrs parancsnoka Madarász Jánost Zalabéren vallatásra fogta és miután a nevezett dolgok eltulajdonítását beismerte. A celldömlői járásbírósnál feljelentették.

A magyar királyi államvasntak igazgatóságától vett értesülés szerint a balatonvidéki vasuton folyó évi október hó 15-étől Tapolcától Alsóórsig Veszprémtől Alsóórsig egy-egy új személszállító vonat helyeztetik forgalomba. Az előbbi vonat Tapolcáról délután 5 óra 16 perckor, az utóbbi pedig Veszprémből este 6 óra 11 perckor fog indulni. Egyidejűleg, vagyis október hó 15-től megszüntetnek a Tapolcáról délután 5 óra 1 perckor és este 7 óra 46 perckor Alsóórsra, — az Alsóórsról este 6 óra 42 perckor Balatonfüredre, — a Balatonfüredről este 7 óra 17 perckor Alsóórsra, — a Veszprémdől délután 5 óra 20 perckor Alsóórsra és az Alsóórsról éjjel 10 óra 33 perckor Veszprémbe induló személyszállító vonat.

200 gyermek iskola nélkül. Kiskeszthely iskolakötelesei eddig a keszthelyi

mogh, Sumig, Sumogy, Sumich, Symigh és még sok más alak. Nagy figyelem és jártasság kell, hogy a régi írásmódot olvasva, a mai Sümeget össze ne zavarjuk a mai Somogy-gyal.

Közleendőimet ezuttal befejeztem. Céлом az volt, hogy érdeklődést keltsek s buzdítsak a további kutatásra és a kutatóknak néhány érdekes adattal szolgálhassak.

Áttekintés.

A vár keletkezése 1210. Templáriusok alapítják.

1) Péter várkapitány működött 1318. 1319. Uralkodott: Róbert Károly 1342-ig. Róka szerint veszprémi püspök volt: Henricus.

2) Apor várkapitány: 1347. Uralkodott: Nagy Lajos 1382-ig. Püspök: Michael I. — Johannes III. de Jakabfalva.

3) Dénes: 1427. Uralkodott: Zsigmond 1437-ig. Püspök: Johannes V.

4) Unyomi Miklós: 1442-1459-ig. Uralkodott: I. Ulászló 1444-ig. — V. László 1457-ig. — I. (Hollós) Mátyás 1490-ig. Püspök: Albertus de Vettes.

5) Tamás: 1494. Uralkodott: II. Ulászló 1516-ig. Püspök: Johannes VI. Vitéz.

6) Ernye Gáspár: 1498-1507. Uralkodott: II. Ulászló 1516-ig. Püspök: Joh. VI. Vitéz. — Georgius I. — Georgius II. de Frangepan. — Petrus V. Isualius.

7) Devecseri Csorom András: 1524-1539. (1537?) Uralkodott: II. Lajos 1526-ig. — Szapolyai János 1540-ig. Püspök: Paulus IV. Várday de Kisvárdá. — Johannes de

közsegi iskolába jártak. Ezért a község évi 1000 koronával járult a keszthelyi iskola költségeihez. Keszthely képviselőtestülete azért ez évben 2000 K hozzájárulást kért. Kiskeszthely ezt megtagadta. Erre Keszthely 40 K iskolapénzt vetett ki fejenként a kiskeszthelyi tanulókra. Ezt a nagy díjat a jó részt szegény napszámos nép nem tudja megfizetni. Az államhoz fordultak segedelemért. De hát lassú út ez! Addig 200 gyermek nem járhat iskolába, kinnt csatangol az uccán, a kultura nagyobb dicsőségére.

— **Szüret.** A sümegi szüret a lefolyt héten még nem nyert teljesen befejezést. egyes gazdáknak még ezen a héten is elég szüretelni valójuk lesz. A szüretnek — leszámítva az első félnapot — verőfényes szép idő kedvezett. Mennyiségre a tavali évhez hasonló kitűnő szürete volt gazdáinknak. Egyes gazdák valamivel kevesebb, egyesek viszont valamivel több mustot szürettek, mint tavaly. Minőségre azonban nem éri el a tavalyi kitűnő termést. A vásár még nem indult meg.

— **Föltételes megálló.** Az ukk—balatonszentgyörgyi vasút mentén lévő Lesence-istvánföldi föltételes megállóhely lesz. Az őrházat kibővítették, váróteremmel ellátták; még csak az igazgatóság végső intézkedése van hátra, hogy az állomást a forgalomba bevonja. A község eddigi állomása Lesence-tomaj volt.

— **Talált vadászkutya.** A jóvizberki vasuti őrnél egy zsemlyeszörű vadászkutya van. Valószínűen a tartott vadászatok alkalmával elkoborolt s így került az őrhöz. Igazolt tulajdonosa átveheti.

— **A dunántúli szőlősgazdák fosztogatója.** Tudomására jutott a földművelésügyi minisztériumnak, hogy a Dunántúli egyes borvidékein, különösen a Somlyó vidékén, a Balaton mellékén, veszedelmes szélhámós károsítja a szőlősgazdákat. Egy ember járja be ezeket a vidékeket, kiadván magát hol Tuss Antal tapolcai vincellériszkolai igazgatónak, hol Kecskeméti Géza kecskeméti igazgatónak, másutt pedig Rác Sándor főfelügyelő neve alatt jelentkezik s a szőlősgazdákkal borokra alkuszik, a kiscsárdától pedig kisebb-nagyobb előlegeket szed föl. A szőlősgazdák jól teszik, ha a különböző nevek alatt jelentkező szélhámóst igazolásra szólítják fel s átadják a hatóságoknak.

— **Megölte a must.** Tapolcai tudósítónk írja: *Gróf* Ignácné tapolcai asszony a pincébe ment, hogy a jégre tett húst elhozza. A pincében erjedt a must és az asszony a kiömlő gázoktól elbábulva eszméletlenül elterült a földön. Távolmaradása feltűnt hozzátartozóinak. Férje és fia utána mentek a pincébe, de ők is elkábultak. A férfiakat sikerült még megmenteni, de az asszonyt már holtan találták meg.

Felelős szerkesztő: Éles Károly.

Laptulajdonos és kiadó: Horvát Gábor.

Börbajokat,

börkiütéseket, daganatokat és sebet, amelyek **vérszegénységből** erednek és nem akarnak gyógyulni, a

SCOTT-féle Emulsió



Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle mód szor védjegyet — a halászt — kérjük figyelembe venni.

szüntet meg legjobban. A legtisztább alkatrészek, a melyek izletes módon könnyen emészthető krémmé egyesítettnek a kiváló SCOTT-féle eljárás által, a

SCOTT-féle Emulsió-t

a legkiválóbbá tették és kétségbevonhatatlanban hirnevet biztosítottak számára ezeknél a bajoknál.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f Kapható minden gyógytárban.

Szükségleteinket a következő- reskedőknél és Iparosoknál sze- rezzük be:

BAZSÓ SÁNDOR és FIA kovács és kocsigyártók. Árpád-u.

BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész úri és női cipők. Kossuth-ucca

BERETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üvegáru-kereskedése.

BÖHM PÁL kézmű-, divatáru kereskedése és vászon gyári raktára. Kossuth Lajos-u. CSIZMAZIA ISTVÁN vas- és fűszerkereskedése. Gazdasági magvak. Gazdasági gépek Kisfaludy-Szállóval szemben.

DARNAY KÁLMÁN utóda MEZRICZKY JÓZSEF vas- és fűszer kereskedése és gépraktára.

FISCHER MÓR ecetszesz-, konyak- és likörgyáros, pálinkanagykereskedő. Mosó-u.

HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca.

Id. HORVÁTH JÓZSEF úri és női cipész, Kossuth Lajos ucca. (Balasits-féle ház

HULLAY LAJOS építőmester. Árpád-ucca 454 sz.

JAKAB IMRE beszálló vendéglője. Árpád-u.

JANKÓ ÁRPÁD úri és női cipők. Márkus-féle Áruház mellett.

IOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca, Epstein-ház.

KELL JENŐ bérkocsitulajdonos és vendéglős. Mihályfai-ucca 82. sz.

KESZLER PÁL kocsigyártó és szobafestő. Mihályfai ucca.

KOVÁCS LAJOS férfi és női cipész üzlete. Gyógyszertár mellett.

KLAFFL LAJOS épület- és butorasztalos, temetkezési vállalkozó. Nagy koporsó-rakt.

KLEIN MÓR pék üzlete. Hazai sörök raktára.

KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gépraktár. Kossuth Lajos-ucca.

KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és korcsmáros. Mihályfai-ucca.

KORBÉLY FERENC sütő üzlete. Árpád-ucca 287. sz.

KOVÁCS ZSIGMOND borbély és fodrász

LÖWY NÖVÉREK női ruha varróterme Deák Ferenc ucca.

MAUTHNER SAMU vegyeskereskedő. Keszthelyi-ucca.

MÁRKUS SALAMON FIA áruháza. Kossuth Lajos-ucca.

MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a Kisfaludy-szálló tulajdonosa.

ÉSZA ROS SÁNDOR hentes. Kossuth Lajos-ucca.

ORBÁN ISTVÁN kávéháza. Kossuth-ucca

PENTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagy sörkraktár. Árpád-ucca.

PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedése, gabonacsere. Flórián-tér és Árpád-ucca sarkán.

ROTHSCHILD SÁNDOR épületfa- és deszkakereskedő. Rendeki-ucca.

SCHNITZLER SAROLTA kézimunka üzlete és harisnyakötődéje. Kossuth-ucca.

SCHRÖDER JÓZSEF vasuti vendéglős.

SZIJÁRTÓ GYÖRGY templom-, szoba- és cimfestő. A plébánia templom mellett.

SZELESTEY GÉZA beszálló vendéglője az »Arany-bárány«-hoz.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállalkozó. Váralja utca 35 szám. Major festő-féle ház.

TÓTH GYULA férfi- és gyermekruha raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán- és üvegáru nagykereskedése.

TÖRLEY PEZSGŐ.



Márkus Salamon Fia

cég ajánlja a közeledő halottak napjára nagy választéku

Sirkoszorú

raktára a n. é. közönség b. figyelmébe.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz a kiadóhivatal.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a **szabd. hattyugyógyszertár** által Majna-Frankfurt.

Eladó belsőség.

A Scheiber József-féle pajtahelyiség belsőségnek alkalmas terület szabad kézből eladó. A venni szándékozók a népbank igazgatóságánál jelentkezhetnek.

Szőlőoltvány,

szőlővesszőről és borról nagy képes árjegyzékemet

ingyen

és bérmentve küldöm meg a ki címét tudatja. Ezen könyvet még az is kérje, aki rendelni nem akar, mert ebből megtanulhatja a szőlőtelepítést s emellett sok szőlőkép van benne. Szőlőoltványokból és más egyéb európai és amerikai sima és gyökerez vesszőkből, a világhírű **Delawaréból** állandóan több millió készlet eladó, olcsó ár mellett. Több ezer elismerő levél, közte több hercegi és grófi urolomtól. Gim:

Szücs Sándor fia, szőlőtelepe,
Bihardiószeg.